

Rb Den Haag, 23 juni 1999, Sherwood v Staat

OCTROOIRAAD NEDERLAND.

OCTROOIRECHT – PROCESRECHT

Afdeling van Beroep Octrooiraad geen onafhankelijke rechterlijke instantie

- [De rechtbank is, evenals de ECRM, van oordeel dat de Afdeling van Beroep niet kan worden beschouwd als een onafhankelijk en onpartijdig gerecht in de zin van art. 6 EVRM.](#)

De rechtbank baseert dit oordeel op de navolgende omstandigheden, in onderling verband en samenhang bezien:

- a. De Afdeling van Beroep moet oordelen over besluiten van organen die behoren tot dezelfde organisatie als waarvan zij zelf deel uitmaakt.
- b. De leden van de Afdeling van Beroep vormen geen aparte groep die als zodanig is gescheiden van de andere leden van de Octrooiraad; [...].
- c. Ten aanzien van de leden van de Afdeling van Beroep bestaat geen wettelijke garantie dat zij niet uit hun ambt kunnen worden ontheven op gronden die direct of indirect samenhangen met de inhoud van de door hen genomen beslissingen als lid van de Afdeling van Beroep. [...]

Geen verontschuldigbare termijnoverschrijding taxe betaling

- [Evenals de Afdeling van Beroep is de rechtbank van oordeel dat het bewakingssysteem van Wyeth op zich wel valide was, maar dat zich bij de uitvoering teveel onzorgvuldigheden hebben voorgedaan](#)

De rechtbank kan Sherwood niet volgen in haar conclusie dat sprake is van een verontschuldigbare termijnoverschrijding. Evenals de Afdeling van Beroep is de rechtbank van oordeel dat het bewakingssysteem van Wyeth op zich wel valide was, maar dat zich bij de uitvoering teveel onzorgvuldigheden hebben voorgedaan, te weten:

- a. het in afwijking van het systeem niet verlangen van ontvangstbevestigingen van brieven;
- b. het onzorgvuldig lezen van de brief van 10 september 1993;
- c. het in afwijking van het systeem niet controleren of daadwerkelijk is betaald;
- d. het niet onderkennen van de ernst van de brief van 23 maart 1994.

De rechtbank gaat er van uit dat het vervallen van het octrooi eenvoudig had kunnen worden voorkomen indien Wyeth ook maar één van deze onzorgvuldigheden niet had begaan. Nu sprake is van een opeenstapeling van onzorgvuldigheden, die alle voor risico van Wyeth en dus voor Sherwood komen, is de Afdeling van Beroep op goede gronden tot het oordeel gekomen dat geen sprake is van de situatie dat Sherwood, ondanks het betrachten van alle in de gegeven omstandigheden

geboden zorgvuldigheid, niet in staat is geweest de termijn voor het betalen van de jaarlijkse taxe in acht te nemen.

Vindplaatsen: IER 1999, nr. 57

Rb Den Haag, 23 juni 1999

(Numann, Du Pon, Hagen)

RB. 'S-GRAVENHAGE

23 juni 1999

(Mrs Numann, Du Pon, Hagen)

[...]

De vennootschap naar het recht van de Staat Missouri (Verenigde Staten van Amerika) Sherwood Medical Company, gevestigd te St. Louis, Missouri (Verenigde Staten van Amerika),

eiseres,

proc. mr F. Quarles van Ufford,

tegen

1. het publiekrechtelijk orgaan Bureau voor de Industriële Eigendom, te Rijswijk,

gedaagde sub 1, niet verschenen,

en

2. De Staat der Nederlanden (Ministerie van Economische Zaken), te Den Haag,

gedaagde sub 2,

proc. mr G.J.H. Houtzagers.

Rechtsoverwegingen

Feiten

1. Als enerzijds gesteld en anderzijds erkend, dan wel niet (meer) of onvoldoende weersproken, alsmede op grond van de in zoverre niet betwiste inhoud van de overgelegde producties staat tussen partijen het volgende vast:

a. Op 3 februari 1993 heeft publicatie plaatsgevonden van de verlening van een (voor Nederland geldend) Europees octrooi met nr. 0314306 aan Sherwood.

b. Op 31 maart 1994 is het Europees octrooi nr. 0314306 voor Nederland komen te vervallen door niet betaling van de jaarlijkse taxe.

c. Bij brief van 11 mei 1994 heeft Sherwood een verzoek gericht tot de Bijzondere Afdeling van de Octrooiraad (hierna: de Bijzondere Afdeling) tot herstel van het Europees octrooi met nr. 0314306 in de vorige toestand.

d. Bij eindbeschikking van 31 januari 1995 heeft de Bijzondere Afdeling het verzoek ongegrond verklaard en het verzoek tot herstel in de vorige toestand afgewezen.

e. Bij brief van 28 april 1995 heeft Sherwood een memorie van grieven ingediend tegen de beschikking van 31 januari 1995 bij de Afdeling van Beroep van de Octrooiraad (hierna: de Afdeling van Beroep).

f. Bij eindbeschikking van 8 maart 1996 heeft de Afdeling van Beroep het beroep van Sherwood ongegrond verklaard en de beschikking van de Bijzondere Afdeling van 31 januari 1995 bevestigd.

g. Tegen dit besluit heeft Sherwood op 16 april 1996 beroep ingesteld bij de sector bestuursrecht van deze rechtbank.

h. Bij uitspraak van 24 april 1997 heeft de rechtbank, recht doende als administratieve rechter, zich onbevoegd verklaard en bepaald dat uitsluitend een vordering bij de burgerlijke rechter kan worden ingesteld.

Vordering, grondslag en verweer

2. Sherwood vordert dat voor recht wordt verklaard dat de rechtsgang bij (de Afdeling van Beroep van) de Octrooiraad niet voldoet aan de eisen van art. 6 Europese Verdrag van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM), dat de beschikking van de Afdeling van Beroep van de Octrooiraad van 8 maart 1996 wordt vernietigd en dat wordt bepaald dat het Europese (NL) octrooi nr. 0314306 wordt hersteld in de vorige toestand.

3. Daartoe heeft zij gesteld dat zij bij de Afdeling van Beroep geen eerlijke en openbare behandeling heeft gehad door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht. Voor de inhoudelijke grieven tegen de beschikking van de Afdeling van Beroep heeft zij verwezen naar het beroepschrift van 27 juni 1996 zoals zij dat bij de sector bestuursrecht van deze rechtbank heeft ingediend.

4. Het Bureau is niet verschenen. De staat heeft gemotiveerd verweer gevoerd.

Beoordeling

5. De rechtbank overweegt allereerst dat het Bureau geen rechtspersoonlijkheid bezit en derhalve, bij gebreke van een bijzonder wetsvoorschrift dienaangaande, niet als partij in een burgerlijk geding kan optreden. Sherwood dient derhalve in haar vorderingen tegen het Bureau niet-ontvankelijk te worden verklaard.

6. Het geschil heeft betrekking op art. 17A Rijsoctrooiwet (1910), hierna: Row (1910). Het eerste lid van dit artikel luidt sinds 1 april 1995 als volgt: "Indien de aanvrager of de octrooihouder dan wel de houder van een Europees octrooi, ondanks het betrachten van alle in de gegeven omstandigheden geboden zorgvuldigheid, niet in staat is geweest een termijn ten opzichte van het Bureau voor de industriële eigendom, de Octrooiraad of het bureau bedoeld in artikel 58 in acht te nemen, wordt op zijn verzoek de vorige toestand hersteld, indien het niet in acht nemen van de termijn ingevolge deze Rijkswet rechtstreeks heeft geleid tot het verlies van enig recht of rechtsmiddel." Ingevolge het vierde lid van dit artikel beslist over het verzoek een daartoe samen te stellen bijzondere Afdeling van de Octrooiraad en is ten aanzien van een beslissing op het verzoek art. 24A van overeenkomstige toepassing. Dit betekent dat tegen de beslissing beroep kan worden ingesteld bij de Octrooiraad, over welk beroep een Afdeling van beroep van de Octrooiraad beslist. De leden die betrokken zijn geweest bij de behandeling van het verzoek mogen geen deel uitmaken van de Afdeling van beroep. Tussen partijen staat vast dat de vervalddag van de jaarlijkse taxe 1 oktober is en dat Sherwood de op 1 oktober 1993 verschuldigde taxe op 31 maart 1994 niet had betaald. Ingevolge art. 49 lid 1 Row (1910) vervalt een octrooi van rechtswege, wanneer de taxe niet binnen zes kalendermaanden na de vervalddag is betaald. Ingevolge het tweede lid van dit artikel is art. 22D lid 3 van overeenkomstige toepassing. Hierin is

bepaald dat, indien op de vervalddag niet is betaald, de Octrooiraad de aanvrager binnen veertien dagen schriftelijk aan de betaling herinnert, alsmede dat, indien drie maanden na de vervalddag niet is betaald, de Octrooiraad een schrift van deze herinneringsbrief zendt aan allen, die blijkens in de openbare registers ingeschreven stukken ter zake van de aanvraag rechten hebben verkregen of rechtsvorderingen hebben ingesteld, een en ander met de toevoeging dat op het ontbreken van de herinneringsbrief in rechte geen beroep kan worden gedaan.

Toetsing aan art. 6 EVRM

7. Partijen zijn er in dit geding klaarblijkelijk van uitgegaan dat de beslissing op het verzoek van Sherwood tot herstel van de vorige toestand een vaststelling van burgerlijke rechten en verplichtingen in de zin van art. 6 EVRM behelst. Ook de rechtbank gaat daar van uit. De rechtbank stelt voorts vast dat ingevolge het bepaalde in art. 102 lid 1 onder b Rijsoctrooiwet 1995 de Row (1910) op deze zaak van toepassing is.

8. Het instellen van beroep bij de Afdeling van Beroep tegen een beschikking van de Bijzondere Afdeling is een administratieve rechtsgang. Tegen de beschikking van de Afdeling van Beroep staat geen beroep op de bestuursrechter open, terwijl met betrekking tot een beoordeling van de grieven van Sherwood tegen de beschikking van de Afdeling van Beroep uitsluitend een vordering bij de burgerlijke rechter kan worden ingesteld. Dit blijkt uit de onherroepelijke uitspraak van deze rechtbank van 24 april 1997, aan welk oordeel de burgerlijke rechter gebonden is. De burgerlijke rechter dient zich van een inhoudelijke berechting te onthouden, ingeval de wet een bijzondere met voldoende waarborgen omklede administratieve rechtsgang opent. Dit betekent dat thans de vraag moet worden beantwoord of de in de Row (1910) opengestelde rechtsgang, te weten beroep op de Afdeling van Beroep zonder mogelijkheid van beroep bij de bestuursrechter, met voldoende waarborgen is omkleed. In het bijzonder moet worden beoordeeld of het beroep bij de Afdeling van Beroep voldoet aan de eisen van art. 6 EVRM.

9. Sherwood heeft zich met name beroepen op de conclusie van de voormalige Europese Commissie voor de rechten van de mens (ECRM) van 19 mei 1994 in de zaak van British-American Tobacco Company Ltd (Batco), inhoudende dat de Afdeling van Beroep geen onafhankelijk en onpartijdig gerecht is in de zin van art. 6 lid 1 EVRM.

De Staat heeft de conclusie van de ECRM bestreden.

10. De rechtbank overweegt dat de zaak-Batco betrekking had op de aanvraagprocedure voor een octrooi, terwijl de onderhavige zaak betrekking heeft op een verzoek tot herstel in de vorige toestand. In eerstgenoemd geval was beroep bij de Afdeling van Beroep ingesteld tegen een beschikking van een Aanvraagafdeling, terwijl in het onderhavige geval beroep is ingesteld tegen een beschikking van een Bijzondere Afdeling. Hoewel in het ene geval vooral technische aspecten in geding zijn en in het tweede geval vooral juridisch-administratieve, is de rechtbank van oordeel dat dit voor de vraag of de Afdeling van Beroep een

onafhankelijk en onpartijdig gerecht is geen verschil uitmaakt. Dat betekent dat de argumenten die in de zaak-Batco over en weer zijn genoemd, ook in de onderhavige zaak een rol spelen.

11. De ECRM heeft in de zaak-Batco overwogen dat er geen reden was om eraan te twijfelen dat de leden van de Afdeling van Beroep de zaak hadden beoordeeld zonder te zijn beïnvloed door invloeden van buiten en zonder enige persoonlijke vooringenomenheid. Sherwood heeft in de onderhavige zaak niet gesteld dat een dergelijke afhankelijkheid of partijdigheid wel aanwezig was.

12. De ECRM heeft vervolgens in paragra 64 als volgt overwogen:

"However, when examining the independence and impartiality of a tribunal, appearances must also be taken into account. In this respect, it should first be noted that the status of a member of the Patent Office cannot be assimilated to that of a judge as regards irremovability from his office (...). Moreover, the fact that the appeal body in patent matters belongs to the same administrative body deciding in first instance, a result of which is that members of the Patent Office review decisions taken by another member of the same Office, can give rise to doubts as to the independence and impartiality of the Appeals Division. It should also be observed that nothing prevents the members of the Patent Office from being called upon by the Central Division to serve at different times on an Examination Division and on an Appeals Division. The fact that a member of the Appeals Division may not take part in proceedings in which he has previously been involved could not be regarded as sufficient to dissipate the legitimate doubts which may result from the institutional structure of the appeal system in patent matters."

13. De rechtbank is, evenals de ECRM, van oordeel dat de Afdeling van Beroep niet kan worden beschouwd als een onafhankelijk en onpartijdig gerecht in de zin van art. 6 EVRM. De rechtbank baseert dit oordeel op de navolgende omstandigheden, in onderling verband en samenhang bezien:

a. De Afdeling van Beroep moet oordelen over besluiten van organen die behoren tot dezelfde organisatie als waarvan zij zelf deel uitmaakt.

b. De leden van de Afdeling van Beroep vormen geen aparte groep die als zodanig is gescheiden van de andere leden van de Octrooiraad; alle leden van de Octrooiraad kunnen worden aangewezen om deel uit te maken van een Aanvraagafdeling, een Bijzondere Afdeling of een Afdeling van Beroep, hetgeen betekent dat een lid van de Octrooiraad in de ene zaak deel uitmaakt van een Aanvraagafdeling, in een andere zaak van een Bijzondere Afdeling en in een derde zaak van een Afdeling van Beroep. Een aanvrager of andere belanghebbende kan derhalve met een lid van de Octrooiraad in verschillende hoedanigheden te maken krijgen, de ene keer als lid van een Aanvraagafdeling tegen wiens beslissing beroep op een Afdeling van Beroep (met een ander lid van dezelfde Octrooiraad) openstaat, de andere keer als lid van de Afdeling van Beroep die oordeelt over een beslissing van een Aan-

vraagafdeling (met eveneens een ander lid van dezelfde Octrooiraad).

c. Ten aanzien van de leden van de Afdeling van Beroep bestaat geen wettelijke garantie dat zij niet uit hun ambt kunnen worden ontheven op gronden die direct of indirect samenhangen met de inhoud van de door hen genomen beslissingen als lid van de Afdeling van Beroep. De Staat heeft nog wel aangevoerd dat de gewone en plaatsvervangende leden tot hun pensionering zijn benoemd, maar de rechtbank stelt vast dat zulks voor iedere ambtenaar geldt die voor onbepaalde tijd is aangesteld. Het gaat er in dit geval om of er voor de leden een bijzondere ontslagbescherming geldt, die voor gewone ambtenaren niet bestaat. Daarvan is geen sprake. Evenals de ECRM is de rechtbank van oordeel dat een en ander bij belanghebbenden twijfel kan doen ontstaan over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de Afdeling van Beroep. Aan deze mogelijke twijfel kan niet doen dat in art. 24A lid 4 Row (1910) is gewaarborgd dat een lid van de Afdeling van Beroep niet eerder bij de zaak betrokken mag zijn geweest. De rechtbank zal derhalve voor recht verklaren hetgeen door Sherwood is gevorderd.

Inhoudelijke beoordeling

14. Het oordeel dat de Afdeling van Beroep niet is aan te merken als een onafhankelijk en onpartijdig gerecht in de zin van art. 6 EVRM brengt mee dat Sherwood het recht heeft om zijn geschil met de Octrooiraad over de vraag of herstel van de vorige toestand moet worden toegestaan aan het oordeel van de burgerlijke rechter voor te leggen zonder dat de beschikking van de Afdeling van Beroep aan haar kan worden tegengeworpen.

15. De rechtbank overweegt allereerst dat het tweede lid van art. 17A Row (1910) tot 1 april 1995 onder meer bepaalde dat het eerste lid van dat artikel niet van toepassing was op het niet tijdig verrichten van een betaling, die na de vervaldag is toegelaten. Deze uitzondering is op genoemd tijdstip komen te vervallen. Nu een verzoek om herstel van de vorige toestand ingevolge art. 17A lid 3 Row (1910) binnen een jaar na loop van de niet in acht genomen termijn, dat wil zeggen in dit geval voor 1 april 1995, kon worden ingediend, is de oude tekst van art. 17A Row (1910) in casu onverkort van toepassing, zodat Sherwood haar aanspraak op herstel van de oude toestand niet aan de wet kan ontnemen.

16. Wat er zij van de vraag of de Bijzondere Afdeling van de Octrooiraad niettemin bevoegd was om de aanvraag van Sherwood inhoudelijk te behandelen, moet worden geoordeeld dat haar beslissing dat geen sprake is van de situatie dat Sherwood, ondanks het betrekken van alle in de gegeven omstandigheden geboden zorgvuldigheid, niet in staat is geweest de termijn voor het betalen van de jaarlijkse taxe in acht te nemen, op goede gronden steunt.

17. Uit de eindbeschikking van 8 maart 1996 blijkt dat de Afdeling van Beroep van oordeel was dat het kantoor van Wyeth (evenals Sherwood een dochteronderneming van American Home Product Corporation en tot 1 januari 1994 verantwoordelijk voor de behandeling van het onderhavige octrooi van

Sherwood) ten aanzien van de betalingen van taxen een op zich valide systeem in stand hield, maar dat zich bij de uitvoering in het onderhavige geval teveel onzorgvuldigheden hebben voorgedaan om de termijnoverschrijding verontschuldigbaar te achten. De Afdeling van Beroep heeft daarbij in aanmerking genomen:

- a. dat Wyeth heeft aanvaard dat de Nederlandse gemachtigde haar geen bevestiging van betalingsopdrachten stuurde;
- b. dat Wyeth een brief van de Nederlandse gemachtigde van 10 september 1993 niet of onjuist heeft gelezen;
- c. dat Wyeth tot 1 januari 1994 nimmer heeft gecontroleerd of er betaald was;
- d. dat Wyeth bij ontvangst van de brief van 23 maart 1993, waarbij werd gewaarschuwd voor het vervallen van het octrooi wanneer niet voor 1 april 1995 zou worden betaald, niet adequaat heeft gereageerd.

De Afdeling van Beroep heeft hiermee kennelijk tot uitdrukking willen brengen dat zich hier naar haar oordeel niet de situatie voordoet van een te verontschuldigen eenmalige fout bij een overigens valide systeem, maar dat sprake is van een opeenstapeling van menselijke fouten of onzorgvuldigheden.

18. Sherwood heeft dit oordeel bestreden, waarbij zij in hoofdzaak heeft aangevoerd dat weliswaar sprake is geweest van een samenloop van foutieve interpretaties van brieven, maar dat die volledig is terug te voeren op een enkel incident, namelijk het feit dat de Nederlandse gemachtigde de brief van Wyeth van 14 juli 1993 met de betalingsopdracht alsmede de één week later verzonden bevestigingskopie niet heeft ontvangen. Sherwood heeft dit ook daarom als een incident aangemerkt, aangezien de gemachtigden in andere landen eenzelfde brief wel hebben ontvangen. Sherwood heeft vervolgens gesteld dat als gevolg hiervan de Nederlandse gemachtigde een volgende brief van Wyeth van 2 september 1993 over toekomstige betalingen onjuist heeft kunnen interpreteren, dat Wyeth op deze onjuiste interpretatie niet bedacht hoefde te zijn en derhalve de brief van de Nederlandse gemachtigde van 10 september 1993 ook in deze onjuiste zin heeft kunnen opvatten. Vervolgens heeft Wyeth er volgens Sherwood ook niet op bedacht moeten zijn dat na de waarschuwing van de Nederlandse gemachtigde van 23 maart 1994 direct actie moest worden ondernomen, niet alleen omdat Wyeth op dat moment niet meer verantwoordelijk was voor de octrooien van Sherwood, maar ook omdat zij er van uit mocht gaan dat het Amerikaanse moederbedrijf had besloten het octrooi te laten vervallen.

19. De rechtbank kan Sherwood niet volgen in haar conclusie dat sprake is van een verontschuldigbare termijnoverschrijding. Evenals de Afdeling van Beroep is de rechtbank van oordeel dat het bewakingssysteem van Wyeth op zich wel valide was, maar dat zich bij de uitvoering teveel onzorgvuldigheden hebben voorgedaan, te weten:

- a. het in afwijking van het systeem niet verlangen van ontvangstbevestigingen van brieven;

b. het onzorgvuldig lezen van de brief van 10 september 1993;

c. het in afwijking van het systeem niet controleren of daadwerkelijk is betaald;

d. het niet onderkennen van de ernst van de brief van 23 maart 1994.

De rechtbank gaat er van uit dat het vervallen van het octrooi eenvoudig had kunnen worden voorkomen indien Wyeth ook maar één van deze onzorgvuldigheden niet had begaan. Nu sprake is van een opeenstapeling van onzorgvuldigheden, die alle voor risico van Wyeth en dus voor Sherwood komen, is de Afdeling van Beroep op goede gronden tot het oordeel gekomen dat geen sprake is van de situatie dat Sherwood, ondanks het betrachten van alle in de gegeven omstandigheden geboden zorgvuldigheid, niet in staat is geweest de termijn voor het betalen van de jaarlijkse taxen in acht te nemen.

20. De vordering van Sherwood tot vernietiging van de beschikking van de Afdeling van Beroep van de Octrooiraad van 8 maart 1996 en tot herstel van het Europese (NL) octrooi nr. 0314306 in de vorige toestand dient derhalve te worden afgewezen.

21. Nu beide partijen over en weer in het ongelijk zijn gesteld, ziet de rechtbank aanleiding de proceskosten te compenseren.

Beslissing

De rechtbank:

- verklaart Sherwood niet-ontvankelijk in haar vorderingen tegen het Bureau;
- verklaart voor recht dat de rechtsgang bij de (Afdeling van Beroep van de) Octrooiraad niet voldoet aan de eisen van art. 6 Europees Verdrag van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden;
- wijst het meer of anders gevorderde.